

**А. Л. Бержанір, кандидат соціологічних, доцент
Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини,
Україна**

Діяльність соціально відповідального бізнесу з розвитку сільських територій

Для реалізації програм соціально-економічного розвитку села вирішальна роль належить державі. Саме вона покликана створити і забезпечити функціонування ефективних організаційних та фінансових механізмів покращення умов життя та праці сільських жителів.

Але, поряд з цим, останнім часом все більш значущою є участь у цих процесах соціально відповідального бізнесу. У Концепції розвитку сільських територій, схваленою розпорядженням Кабінету Міністрів України від 23 вересня 2015 р. № 995-р вказано, що одним із шляхів і способів розв'язання проблем є сприяння розвитку державно-приватного партнерства для реалізації проектів розвитку сільських територій та залучення інвестицій [1].

За визначенням Міжнародного стандарту якості ISO 26000, соціальна відповідальність – це відповідальність підприємства за вплив своєї діяльності на суспільство і навколишнє середовище, що реалізується через прозору й етичну поведінку, сприяє сталому розвитку та добробуту суспільству, враховує інтереси зацікавлених сторін, поширена в усій організації і не суперечить відповідному законодавству і міжнародним нормам поведінки [2].

Позиціонування компанії як соціально відповідальної – це унікальна можливість, яка дозволяє їй реалізувати свої основні потреби у виживанні, безпеці і фінансової стійкості, поліпшенні її репутації та іміджу, становленню корпоративної ідентичності, розвитку корпоративних брендів, в тому числі, і завдяки підтримці соціальних проектів регіональних територій, де вона здійснює свою діяльність.

Оскільки ефективне ведення бізнесу, насамперед, залежить від добробуту громад, в яких функціонують підприємства, то соціальна відповідальність бізнесу має відігравати активну роль у нарощенні економічного потенціалу підприємства, принципи використання якої повинні бути узгодженими зі стратегічними пріоритетами підприємства і полягати в такому:

- провідна роль працівників у сталому економічному розвитку підприємства;
- підвищення показників екоефективності та екосвідомості;
- покращення добробуту населення через підтримку власної ініціативи у відповідних соціальних процесах;
- підтримка соціальних програм держави;
- дотримання принципів ділової етики, які ґрунтуються на повазі, мотивації, лідерстві та піклуванні про майбутнє;

- імплементація досвіду соціально відповідального бізнесу в межах регіону та країни;
- реалізація принципів соціальної відповідальності бізнесу на основі традицій вітчизняних підприємств і найкращих світових практик;
- забезпечення виробництва якісних продуктів харчування [3].

Практики соціально відповідального бізнесу в Україні найбільшою мірою впроваджують великі аграрні компанії, агрохолдинги. Так, ТОВ СП „Нібулон” з метою реалізації державних та регіональних програм соціально-економічного розвитку, збереження і збагачення традицій історико-культурної спадщини, утримання інфраструктури територіальної громади бере активну участь у розвитку місцевих громад.

З цією метою компанією ініціюється укладення угод про соціальне партнерство з сільськими, селищними і міськими радами, в адміністративних межах яких підприємство орендує землі сільськогосподарського чи функціонують підрозділи компанії. У 2014 році було укладено угоди про соціальне партнерство з 88 міськими, селищними та сільськими радами на загальну суму 1 949 819 грн. Також протягом 2013–2014 років 148 українських шкіл отримали від компанії в подарунок спортивний інвентар на суму близько 155 тис. грн [4].

Соціальна відповідальність є невід’ємною складовою частиною діяльності компанії „Астарта-Київ”, яка приєдналась до Глобального договору ООН та проводить активну соціальну політику, займається благодійністю. Бюджет соціальних та благодійних програм у 2015 році перевищив 30 млн. грн (рис. 1).

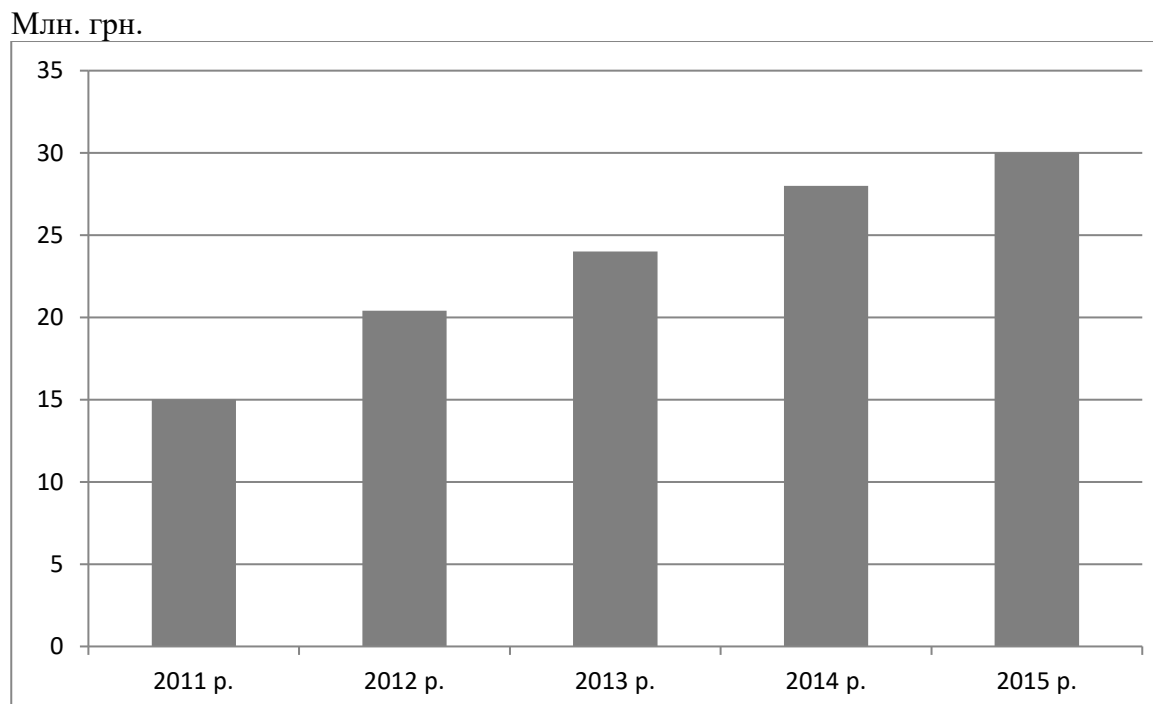

Рис. 1. Бюджети соціальних програм і благодійності компанії „Астарта-Київ” (складено на основі [5]).

В 2015 році компанія реалізувала низку заходів, спрямованих на розвиток освіти, підтримку медицини, культури і спорту, впровадження концепції сталого сільського господарства, забезпечення населених пунктів у сільській місцевості об'єктами соціальної інфраструктури тощо.

У 2014 році соціальні та благодійні ініціативи компанії було узагальнено та систематизовано у стратегії із корпоративної соціальної відповідальності на 2014–2016 роки, яка спрямована на досягнення сталого лідерства серед агропромислових компаній.

Тому в рамках стратегії компанія продовжить активно реалізувати практики, спрямовані на забезпечення населених пунктів у сільській місцевості об'єктами соціальної інфраструктури та рівного доступу мешканців сільської місцевості до медичних і освітніх послуг. У компанії розроблено карти сталого розвитку для регіонів присутності, які дають змогу виявити області та проекти, що найбільш потребують підтримки.

З метою оцінки та постійного удосконалення реалізації КСВ, в Астарті створено комітет із корпоративної соціальної відповідальності, який очолив Генеральний директор Компанії [5].

З часу свого заснування корпорація „Сварог Вест Груп” провадить активну соціальну політику, співпрацюючи з громадами сіл і міст, на території яких веде свою діяльність. Основна мета такої роботи – організаційно-методична і фінансово-матеріальна підтримка громадських ініціатив, що сприяє розвитку територіальних громад та підвищенню рівня їх соціального забезпечення.

Для реалізації цієї мети з 2006 року в корпорації діяла програма соціальних інвестицій „З людьми і для людей”. У 2010 році з Благодійним фондом „Зміцнення громад” була підписана угода про спільну реалізацію цієї програми.

За час своєї діяльності Благодійний фонд „Зміцнення громад” надав допомогу громадам 309 сіл та селищ і 27 міст.

Фахівці Благодійного фонду та корпорації постійно підтримують двосторонній зв'язок із цими територіальними громадами. Налагоджена чітка схема комунікації з лідерами територіальних громад, представниками органів місцевого самоврядування, посадовцями та усіма небайдужими людьми.

Із 2014 року благодійний фонд „Зміцнення громад” працює у п'яти основних напрямках: дослідження проблем громад; навчально-методична допомога; грантова підтримка територіальних громад; гуманітарна допомога; правова допомога [6].

Аграрна компанія „Агро Інвест Україна” перша з усіх регіональних партнерів почала та успішно використовує соціальні угоди з місцевою адміністрацією, за якими гарантує підтримку соціальної сфери. „Агро Інвест Україна” бере участь та фінансує ті проекти, які необхідні в регіонах та результатами яких користуються місцеві громади.

Компанія облаштовує фельдшерсько-акушерські пункти, фінансує дошкільні та навчальні заклади, облаштовує інфраструктурні об'єкти – дороги, будинки відпочинку тощо.

У травні 2014 року компанія „Агро Інвест Україна” розпочала соціальну ініціативу „Швидка допомога – з турботою про людей” в усіх регіональних підрозділах, в яких працює. Це важливий проект для тих населених пунктів, які віддалені від районних центрів та позбавлені якісних інфраструктурних об'єктів [7].

В цілому, в Україні лише тепер відбувається складний процес інституціоналізації взаємодії бізнесу і влади. Існує багато нормативно-правових, фінансово-економічних проблем і протиріч, які заважають ефективному впровадженню бізнесовими структурами соціального інвестування, благодійності. У поєднанні з виваженою державною соціальною політикою це могло б стати рушійною силою соціальних перетворень.

Таким чином, соціальна відповідальність бізнесу реалізовується за допомогою різноманітних програм, які мають відповідати специфіці і рівню розвитку бізнесу компанії. Вони добровільно і узгоджено розробляються за безпосередньої участі ключових зацікавлених в них сторін (стейкхолдерів).

Результати такої діяльності сприяють розвитку компанії (зростання обсягів виробництва, підвищення якості продукції та послуг тощо), а також розширенню конструктивних партнерських зв'язків з державою, діловими партнерами, місцевими громадами та громадськими організаціями.

Список використаних джерел:

1. Концепція розвитку сільських територій, схваленою розпорядженням Кабінету Міністрів України від 23 вересня 2015 р. № 995-р [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995-2015-%D1%80>.
2. Новий міжнародний стандарт із соціальної відповідальності ISO 26000 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.bcdst.kiev.ua/index.php>.
3. Гришова І. Ю. Імплементация принципів соціально орієнтованого бізнесу в площину економічного розвитку потенціалу харчових підприємств [Електронний ресурс] / І. Ю. Гришова, Т. С. Шабатура // Економіка: реалії часу. – 2014. – № 3. – С. 13–22. – Режим доступу : <http://economics.opu.ua/2014/3/13-21.pdf>.
4. Співпраця з громадою ТОВ СП „Нібулон” [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.nibulon.com/uploads/files/Booklet_Social_2015.pdf.
5. Соціальна відповідальність компанії „Астарта-Київ” [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.astartakiev.com/modules/pages/upload/file/2015.pdf>.
6. Співпраця з громадами корпорації „Сварог Вест Груп” [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.svarog-agro.com/uk/responsibility>.
7. Соціальна відповідальність перед громадами компанії „Агро Інвест Україна” [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.agroinvest.com.ua/socialna-vidpovidalnist-pered-gromadou.html>.